

YHDYSTIEN–SEPÄNKYLÄNTIEN AK 1117 LUONTOKARTOITUS 2023

RAPORTTI

Vaasan kaupunki, kaavoitus

27.10.2023

SISÄLLYS

JOHDANTO **3**

1 SELVITYSALUE **4**

1.1 Sijainti 4

1.2 Yleistietoa alueen luonnosta 8

2 SELVITYSALUEEN ERITYISPIIRTEET **9**

2.1 Maaperä 9

2.2 Valuma-alueet 10

2.3 Viheraluejärjestelmä 12

3 MAASTOSELVITYS **14**

3.1 Lähtötiedot 14

3.2 Maastokäynnit 15

3.2 Epävarmuustekijät 15

4 TULOKSET **16**

4.1 Luontotyypit 16

4.2 Pesimälinnusto 18

4.3 Liito-orava 20

4.4 Lepakot 21

4.4 Viitasammakko 24

5 MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT TEKIJÄT **25**

6 LÄHTEET **26**

7 LIITTEET **27**

Päiväys: 27.10.2023
Raportin laadinta: Laura Lahti, Jan Nyman, Vaasan kaupunki © 2023
Kuvat: Jan Nyman
Kartat: Laura Lahti, Vaasan kaupunki © 2023

JOHDANTO

Asemakaavan muutoksen tarkoitus on uudelleen arvioida voimassa olevan asemakaavan melusuojausmerkintä. Suunnittelun pohjatiedoksi laadittiin luontokartoitus maastokauden 2023 aikana. Asemakaavatyö aloitetaan taustaselvitysten valmistuttua vuoden 2023 aikana.

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, johon kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §).

Lisäksi Euroopan unionin luontodirektiivillä (1992/43/ETY) ja lintudirektiivillä (2009/147/EC) on luontoarvojen selvittämiseen ohjaava vaikutus maankäytön suunnittelun yhteydessä. Direktiivien tavoitteita on kirjattu luonnonsuojelulakiin sekä metsä- ja vesilakiin.

Maastokatselmuksessa keväällä 2023 selvitysalue arvioitiin pienialaiseksi asemakaava-alueeksi. Arvion perusteena on selvitysalueen sijainti rakennetulla alueella, jossa varsinaisia luonnontilaisia alueita on vähän. Rakentamattomat alueet ovat puistomaisesti hoidettuja tai ne ovat muutoin voimakkaan ihmistoiminnan vaikutuksen piirissä.

Pienialaisen yleis- tai asemakaavan suunnittelu voi koskea esimerkiksi asemakaavamuutosta, uutta asemakaavaa rakennetulle alueelle tai asemakaavan laatimista alueelle, jossa on vain vähän luonnontilaisia alueita. Pienialaisen asemakaavan ollessa kyseessä luontoarvojen selvittämiseen riittää yleensä maastokäynti paikan päällä sekä olemassa olevan tiedon tarkistaminen (Huttunen & Pahtamaa 2002).

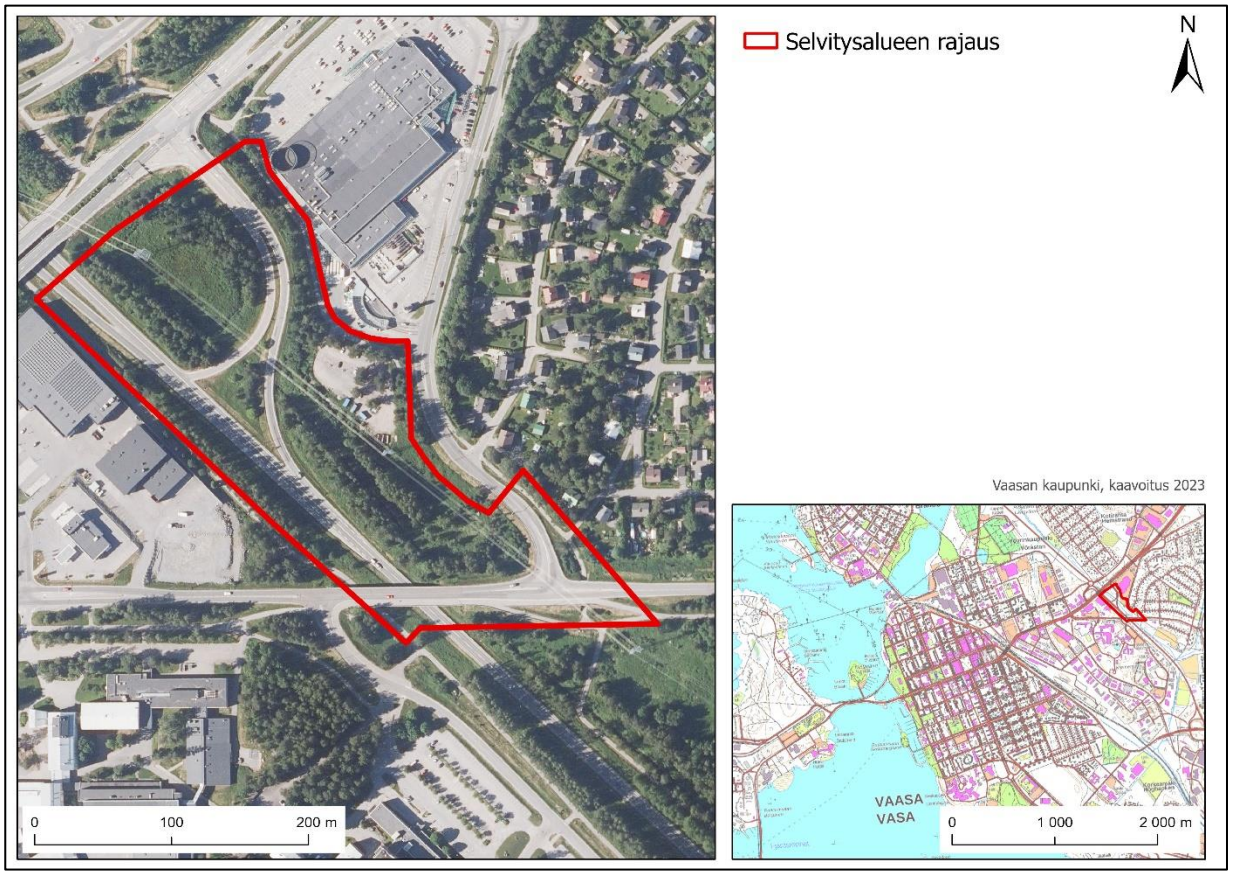
Selvitysalueelle tehtiin maastokauden 2023 aikana luontotyyppi-, pesimälinnusto-, viitasammakko-, liito-orava- ja lepakkokartoitukset. Lisäksi luontotyyppien määritystä varten koottiin alueen tiedot Vaasan kaupungin metsäsuunnitelmasta 2020–2030. Raportin ovat laatineet ympäristöinsinöörit Laura Lahti ja Jan Nyman Vaasan kaupungilta.

1 SELVITYSALUE

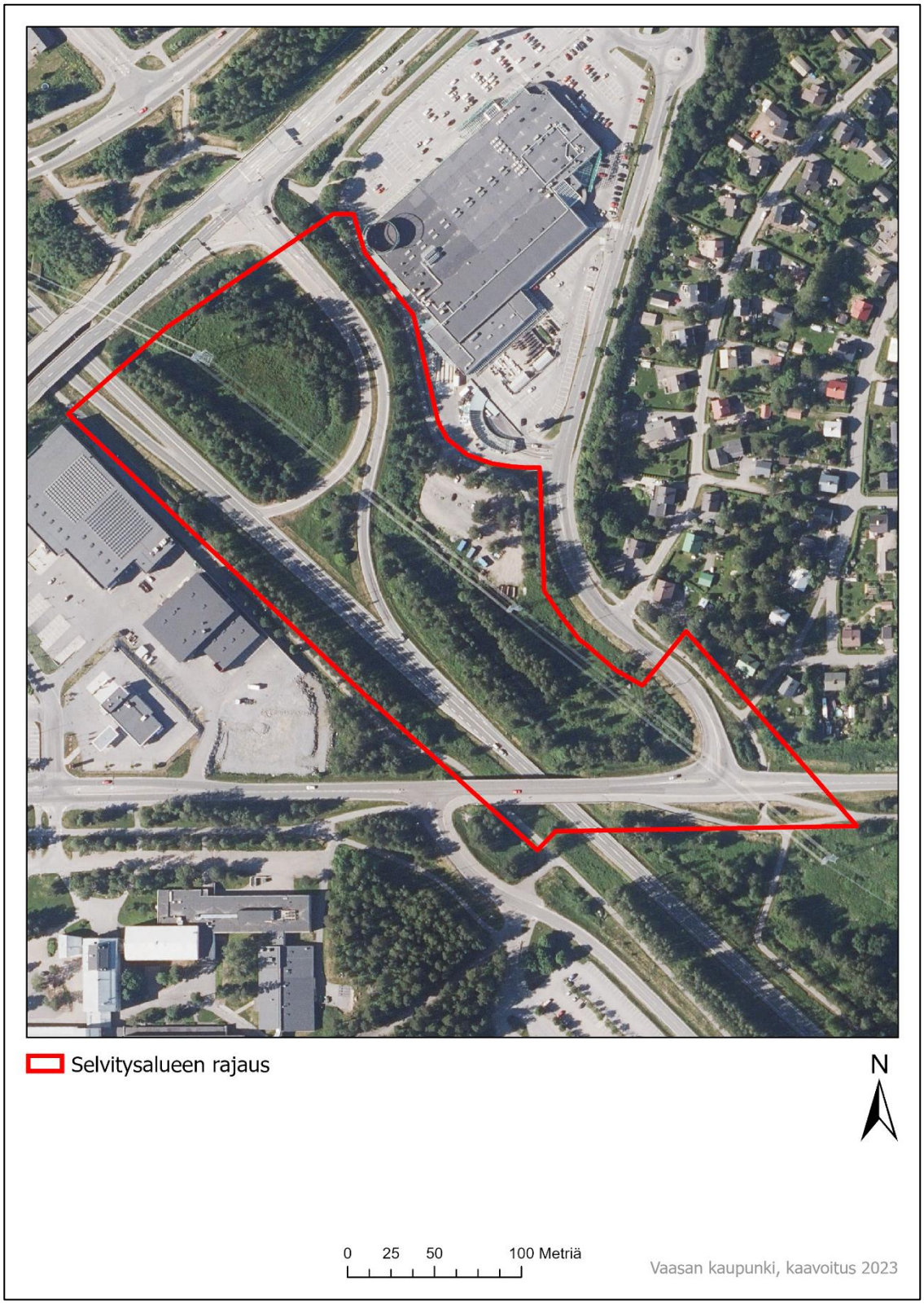
1.1 Sijainti

Selvitysalue sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä Vaasan keskustasta koilliseen. Selvitysalue rajautuu pohjoisessa Kokkolantiehen, idässä Jukolantiehen, etelässä Sepänkyläntiehen ja lännessä yhdystiehen. Kokkolantien ja Yhdystien yhdistävä ramppi jakaa selvitysalueen kahteen osaan. Alueen läpi kulkee myös voimajohtolinja.

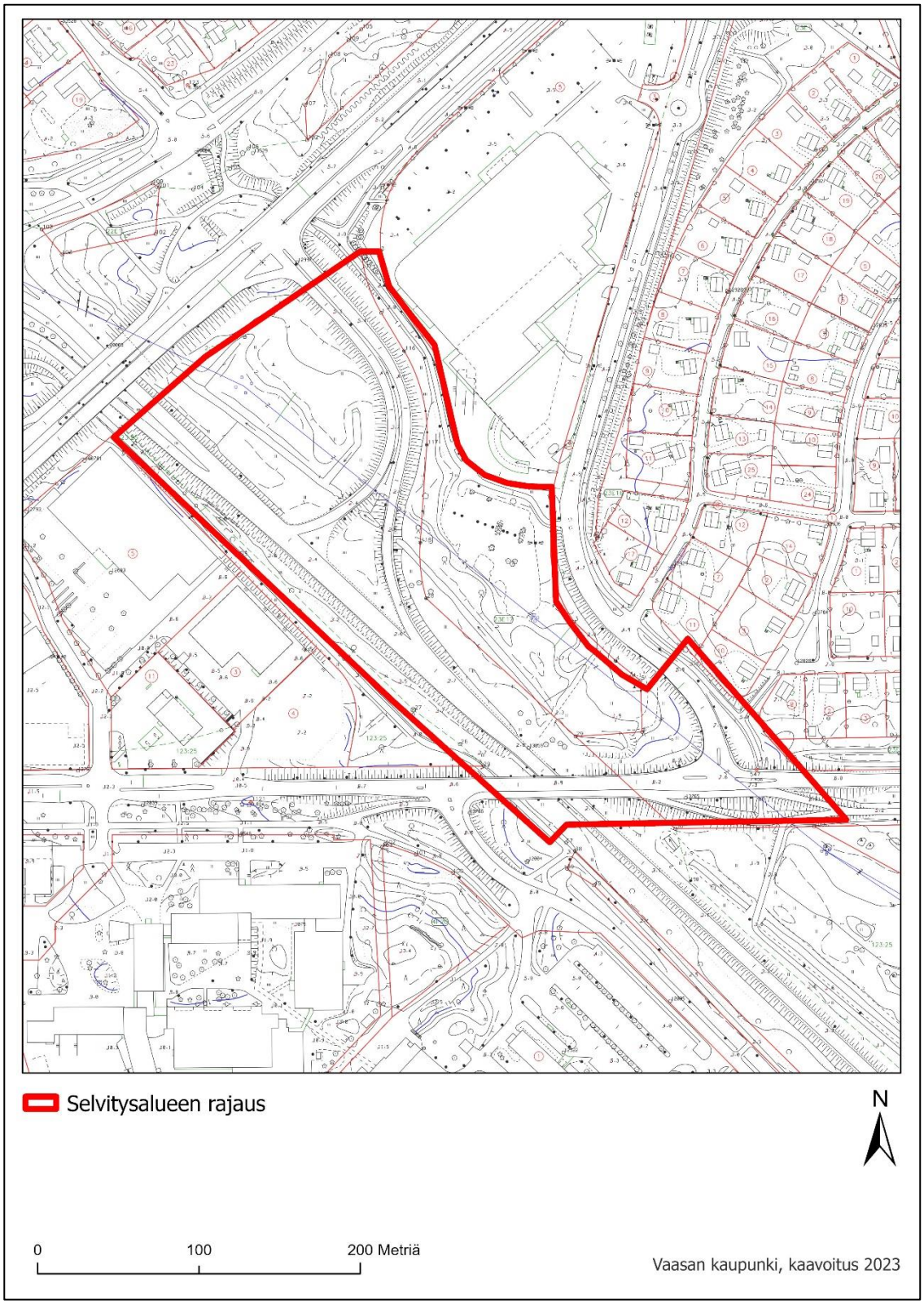
Pinta-alaltaan selvitysalue on noin 6 hehtaaria. Selvitysalueen sijainti ja rajaus on esitetty kartoilla 1–4.

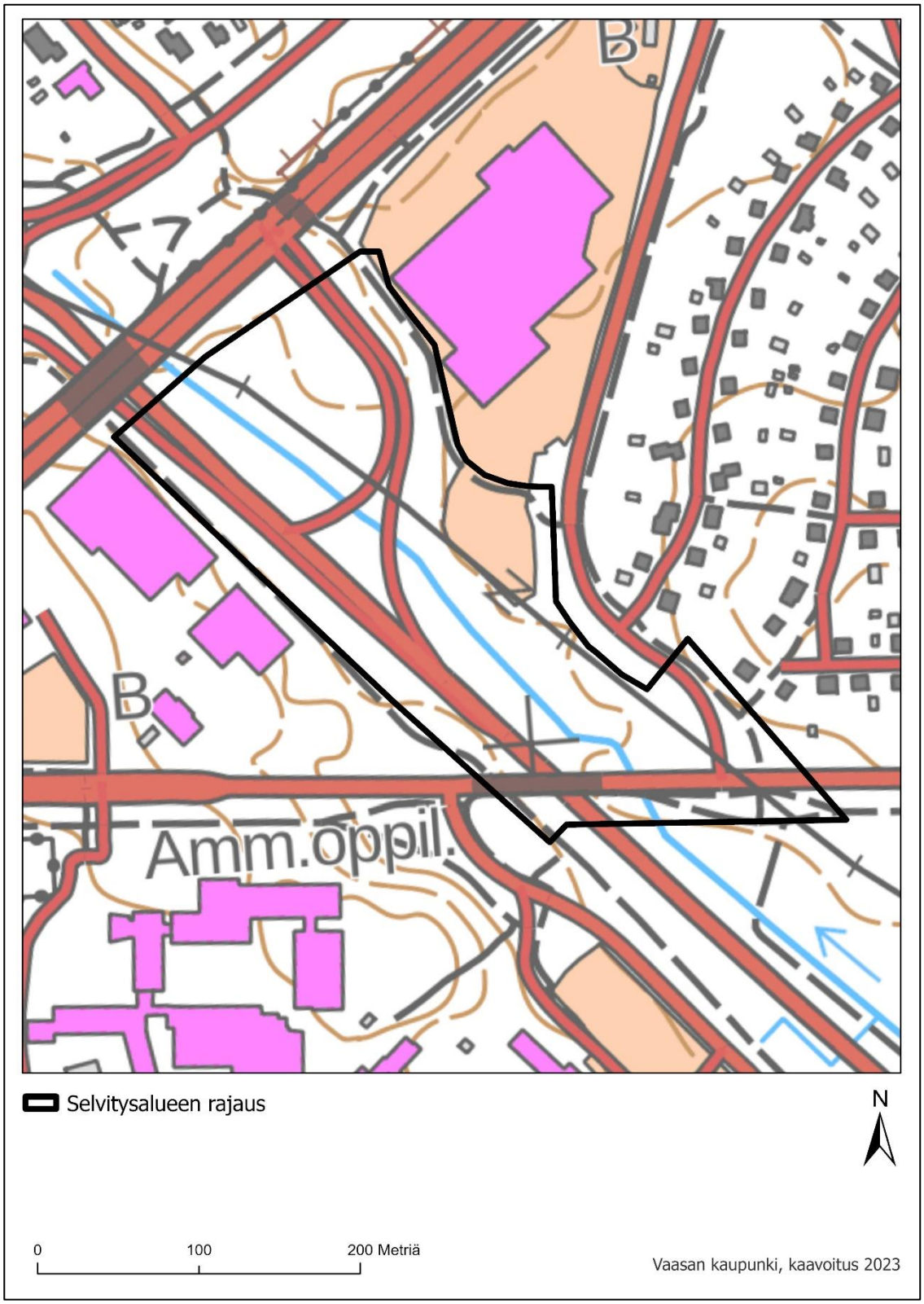
Kartta 1. Selvitysalueen sijainti ilmakuvassa ja peruskartalla esitettynä.

Kartta 2. Selvitysalue ilmakuvassa esitettynä.

Kartta 3. Selvitysalue pohjakartalla esitettynä.

Kartta 4. Selvitysalue peruskartalla esitettynä.

1.2 Yleistietoa alueen luonnosta

Selvitysalueen noin kuuden hehtaarin pinta-alasta yli kaksi hehtaaria on katu- ja tiealueina tai pysäköinti- ja varastoalueina. Varsinaiset rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet ovat pienialaisia ja voimakkaan ihmistoiminnan vaikutuksen piirissä olevaa tavanomaista luontoa.

Kuva 1. Vilkkaasti liikennöity Yhdystie sijaitsee selvitysalueella.

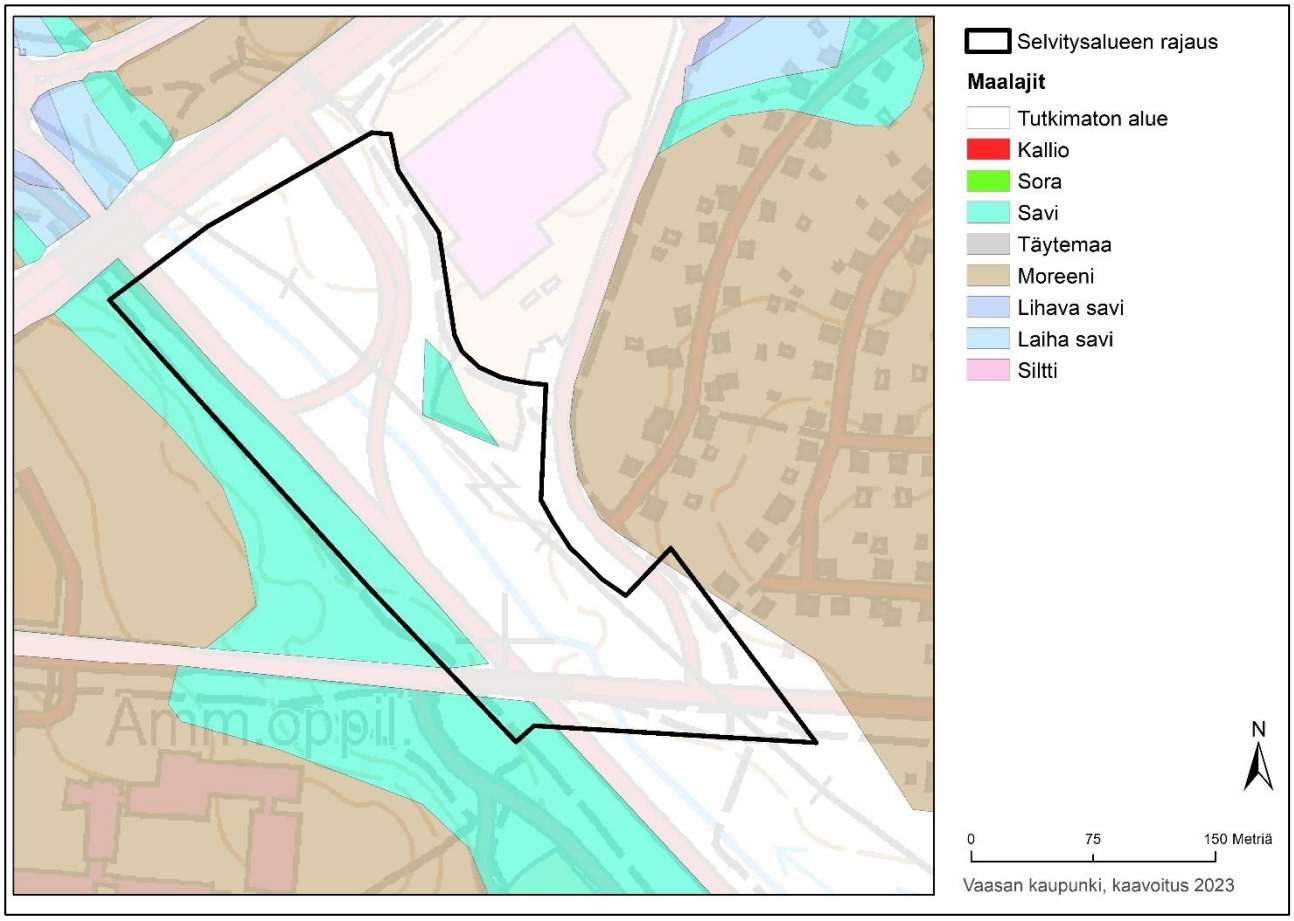
Kuva 2. Voimajohtolinja selvitysalueella.

2 SELVITYSALUEEN ERITYISPIIRTEET

2.1 Maaperä

Vaasan kallioperä on pääasiassa Vaasan graniitiksi kutsuttua harmaata porfyyrigraniittia, jolle ovat tyypillistä muodoltaan vaihtelevat, muutaman sentin mittaiset vaalean harmaat maasälpähajarakeet (Rautio & Ilvessalo 1998).

Selvitysalue sijoittuu Vaasan suurmaisemassa Onkilahden-Hietalahden laaksopainanteen kaakkoispuolella sijaitsevalle Pitkälahden laakson alueelle (Vaasan viheraluejärjestelmä 2030). Selvitysalueen pintamaalaji on liejusavea (LjSa). Selvitysalueen maaperäolosuhteet on kuvattu kartalla 5.

Kartta 5. Selvitysalueen maaperäkartta.

2.2 Valuma-alueet

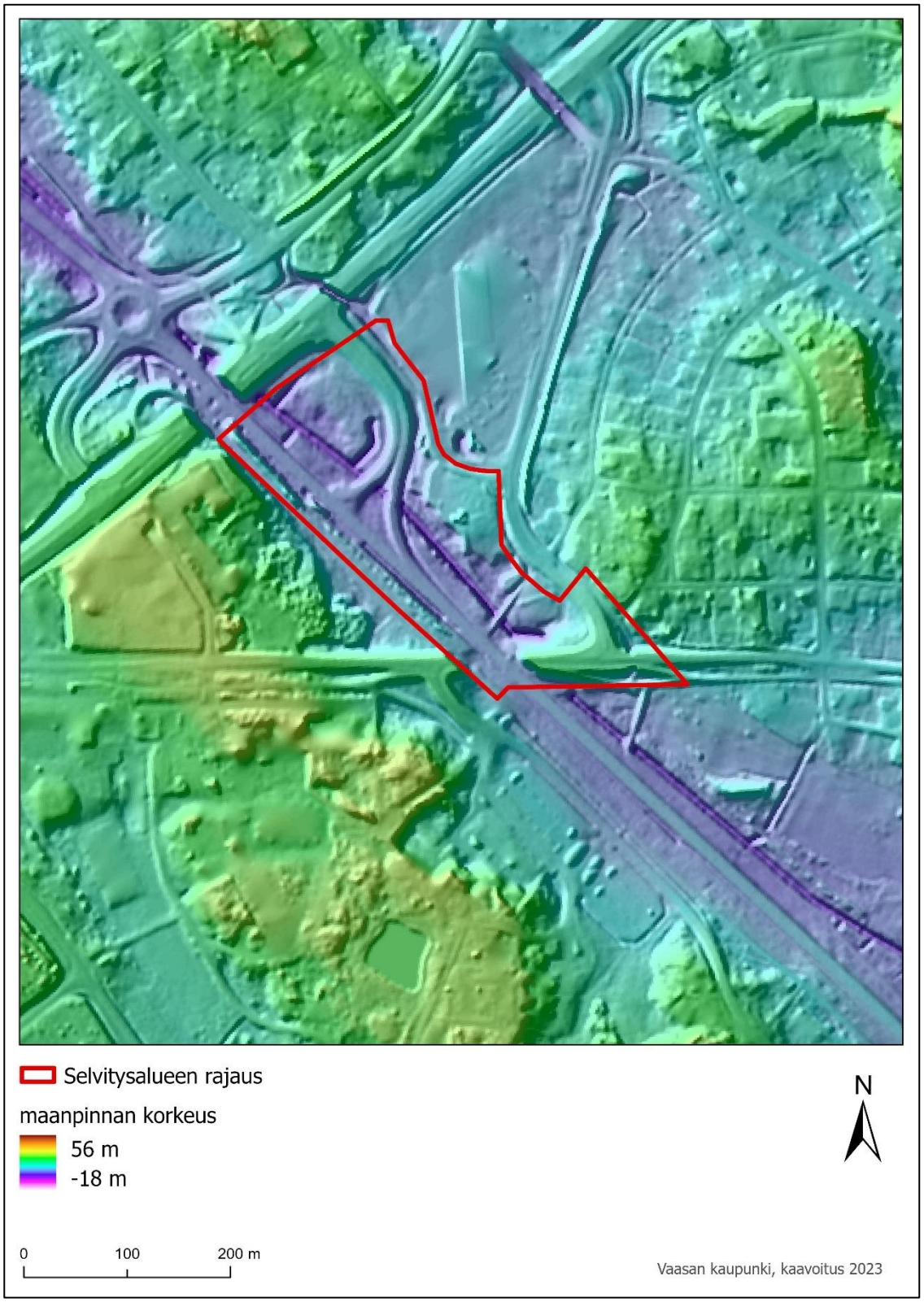
Selvitysalue sijaitsee laaksopainanteella Pitkälahdenojan varrella Yhdystien ja Kokkolantien risteysalueella. Selvitysalue on alavaa ja se sijaitsee suurelta osin vain noin 2,5 metriä meren pinnan yläpuolella. Selvitysalueen lounaispuolella sijaitsee Klemettilän selänne ja koillispuolella Asevelikylä.

Alueen valumavedet virtaavat laakson pohjalla sijaitsevaan Pitkänlahdenojaan ja siitä edelleen kohti luoteessa sijaitsevaa Onkilahtea. Hulevesiä viivyttäviä valuma-altaita tai kosteikkoja ei sijaitse selvitysalueella.

Alueen laserkeilausaineisto on esitetty kartalla 6.

Kuva 3. Alueen hulevedet valuvat alueen läpi kulkevaan Pitkälahdenojaan.

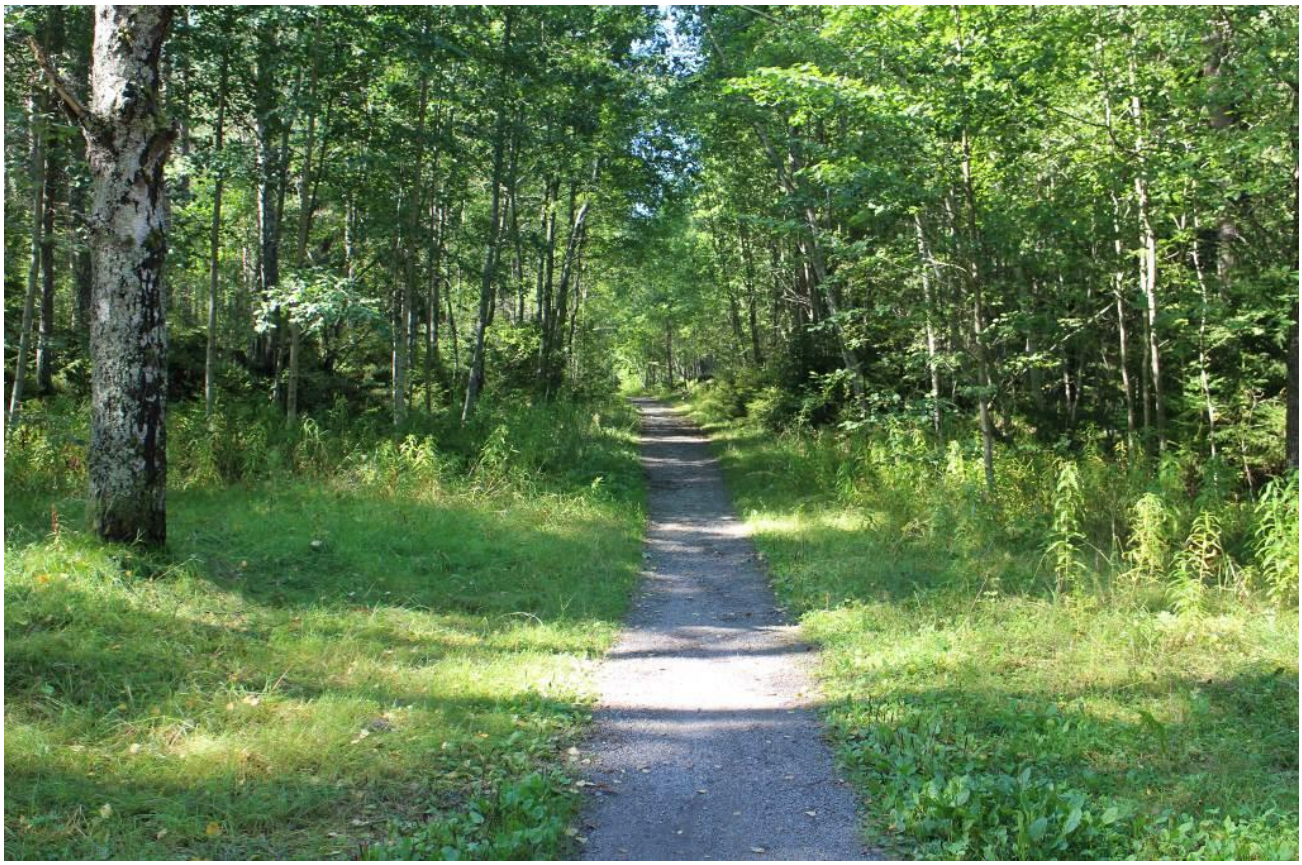

Kartta 6. Laserkeilausaineisto alueen korkeuseroista.

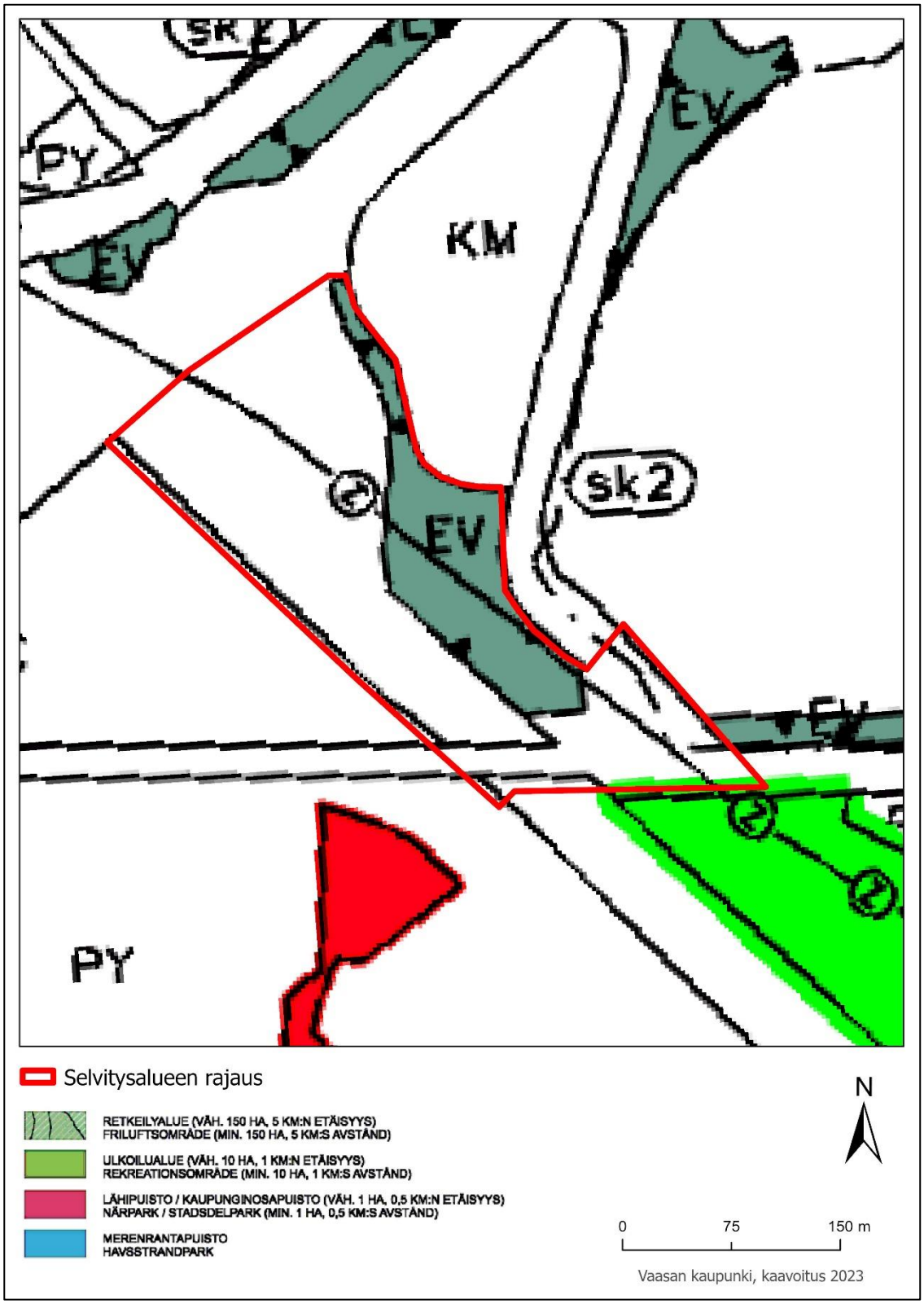
2.3 Viheraluejärjestelmä

Viheraluejärjestelmään kuuluvat erilaiset viheralueet, virkistysalueet, puistot ja ulkoilureitit. Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän osakokonaisuudet on määritelty retkeilyalueiksi, ulkoilualueiksi, lähipuistoiksi, kaupunginosapuistoiksi, merenrantapuistoiksi, maa- ja metsätalousalueiksi sekä viherreiteiksi. (Vaasan kaupunki 2011)

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän perusrungon muodostavat rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet. Niitä ovat selänteiden lakiosat, laaksojen pohjat, jyrkät ja kivikkoiset rinteet sekä lähdepaikat ja niistä lähtevät kosteikot. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät myös luonnonsuojelu-, metsä tai vesilaissa määritellyt luontotyypit sekä tiukasti suojeltujen eläinlajien reviirien ydinalueet. Selvitysalueen sijoittuminen Vaasan viheraluejärjestelmässä on kuvattu kartalla 7. (Vaasan kaupunki 2011)

Kuva 4. Viherreitit ovat osa viheraluejärjestelmää.

Kartta 7. Selvitysalueen sijainti Vaasan viheraluejärjestelmässä.

3 MAASTOSELVITYS

3.1 Lähtötiedot

Alueelle ei ole aiemmin laadittu luontoselvityksiä. Maastoselvityksen esitietoina käytettiin seuraavia lähteitä:

- Suomen Lajitietokeskuksen viranomaisportaalin havainnot
- Vaasan kaupungin luontotietokannan havainnot vuosilta 2008–2022
- Vaasan kaupungin metsäsuunnitelman kuviotiedot 2020–2030

Ympäristöhallinnon ylläpitämän tietokannan mukaan selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse merkittäviä uhanalaisten tai erityisesti suojeltavien lajien esiintymisalueita. Lisäksi selvitysalueen läheisyydessä ei ole valtakunnallisia luonnonsuojelualueita tai paikallisia luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia kohteita. (syke.fi/avoindata)

Selvityksen laadinnassa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. - Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi –kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Suomen ympäristökeskus, Ympäristöopas-sarja 109, Helsinki;
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

3.2 Maastokäynnit

Selvitysalueelle tehtiin yhteensä 11 maastokäyntiä 2.5.–5.9.2023. Maastossa kaikilla yleisillä alueilla sijainneet viheralueet kuljettiin jalkaisin läpi ja havainnot kirjattiin muistiin. Maastokäynnit tehtiin sateettomina ja tuulettomina aamuina, jolloin näkyvyys ja kuuluvuus olivat hyviä. Elokuun käynnit tehtiin iltayöstä lepakkokartoitukseen sopivassa sateettomassa säässä.

Maastotyöt ajoitettiin siten, että ajankohta oli paras mahdollinen eri lajiryhmien esiintymisen selvittämiseen (Huttunen & Pahtamaa 2002). Pesimälinnustokartoitus tehtiin 2.5.–15.6.2023, liito-oravakartoitus 2.5.2023 ja lepakkokartoitus kolmella käyntikerralla 9.8.–5.9.2023. Viitasammakolle potentiaaliset elinympäristöt tarkastettiin 2.5. ja 8.5.2023.

Maastoinventoinneissa sovellettiin ohjeistuksia, joita on annettu eri eliöryhmien kartoituksiin (Söderman 2003). Lajiryhmien inventoinnissa käytetyt menetelmät on kuvattu tarkemmin tämän raportin osiossa tulokset.

Kuva 5. Suojametsää Yhdystien länsipuolella.

3.2 Epävarmuustekijät

Luontoselvityksiin ja niihin sisältyviin erillisten lajien inventointeihin sisältyvät epävarmuustekijät liittyvät pääosin luonnossa esiintyvään vuotuiseen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen kestoon. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi jossain määrin vaihdella vuosittain. Kokonaisuutena tehdyt maasto- ja lajiselvitykset sekä niihin käytetty työmäärä arvioitiin maankäytön suunnittelun kannalta riittäviksi.

4 TULOKSET

4.1 Luontotyypit

Selvitysalue sijaitsee rakennetulla alueella, jossa ei sijaitse erityisiä luonnonarvoja omaavia alueita. Alueen puusto on osin istutettua ja voimajohtolinjan alla kasvavaa kasvillisuutta pidetään matalana säännöllisillä hoitotoimilla. Selvitysalueen luonto on ihmistoiminnan vaikutuspiirissä olevaa tavanomaista luontoa kuten teiden ja liikennealueiden keskelle jäävää nuorta lehtimetsää.

Vaasan metsäsuunnitelman tiedoissa selvitysalueella sijaitsee yksi tuoreeksi kankaaksi luokiteltu metsäkuvio, jonka maapohja on kivistä keskikarkeaa ja karkeaa kangasmaata (kartta 8.). Kuviolla kasvaa pääosin lehtipuita kuten rauduskoivua, leppää, pajua ja vaahteraa. Kuvion pohjoisosassa on kapea haaparivistö ja itäosan pysäköintialueen tuntumassa kasvaa istutettuja mäntyjä. Puuston keskimääräiseksi iäksi on arvioitu noin 30 vuotta.

Selvitysalueen luontotyyppi-inventoinnissa ei löydetty luonnonalueiden arvottamisluokituksen (Liite 1. Mäkelä & Salo 2021) mukaisia kohteita, joita ovat:

1. Lainsäädännöllä turvatut kohteet
2. Erityisen tärkeät kohteet
3. Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
4. Monimuotoisuutta tukevat kohteet.

Arvoluokituksen ulkopuolelle jää tavanomainen luonto. Tavanomaisella luonnolla (mm. talousmetsät, ojitetut suot) ei yleisesti katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomaisella luonnolla voi olla suunnittelussa erikseen huomioon otettavaa arvoa esimerkiksi virkistys- tai urheilualueina (Mäkelä & Salo 2021).

Kartta 8. Selvitysalueen luontotyypit.

4.2 Pesimälinnusto

Pesimälinnusto selvitettiin atlasmenetelmällä, jonka tuloksena saatiin alueella havaituista lintulajeista pesimisvarmuusindeksit (Väisänen, Lammi & Koskimies 1998). Pesimisvarmuusindeksit on luokiteltu seuraavasti:

1. *Havaittu pesimäaikana, ei todennäköisesti pesi alueella*
2. *Mahdollinen pesintä (havaittu yksittäinen lintu tai lintupari kerran sopivassa pesimäympäristössä*
3. *Todennäköinen pesintä (pysyvä reviiri, lintu rakentamassa pesää, varoittelemassa, hyökkäilemässä, näyttelemässä siipirikkoa)*
4. *Varma pesintä (nähty pesä, havaittu linnun menevän pesään tai lähtevän pesästä, nähty juuri lentokykyiset poikaset tai untuvikot, emo kantamassa ruokaa, hautova emo, poikasten ääntelyä pesässä)*

Selvitysalueelta pyrittiin löytämään erityisesti EU:n lintudirektiivin liitteen I suojellut lintulajit (79/409/ETY) ja Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajit (Hyvärinen, Juslén, Kemppainen, Uddström & Liukko 2019). Linnustokartoituksen maastotyöt teki ympäristöinsinööri Jan Nyman Vaasan kaupungin kaavoituksesta.

Kuva 6. Pensaskerttu on puoliavointen pensasmaiden tyyppilaji, joka luokiteltu silmälläpidettäväksi lajiksi.

Linnustokartoitukset tehtiin varhaisina aamun tunteina 2.5., 8.5., 22.5., 8.6., 9.6. ja 15.6.2023. Havaittujen lajien kokonaismäärä selvitysalueen tuntumassa oli 20. Näistä 10 lajin pesimisvarmuusindeksi viittasi pesintään (pesimisvarmuudet 3–4). Lajisto koostui suurelta osin rakennettujen alueiden, puoliavointen pensaikkojen sekä lehtimetsien tavanomaisista lintulajeista. Näitä lajeja olivat västäräkki, räkättirastas, lehtokerttu ja pajulintu.

Selvitysalueella ei havaittu Euroopan unionin lintudirektiivin liitteen I (79/409/ETY) lajeja. Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajeista alueella tavattiin silmälläpidettäviksi (NT) määritellyt västäräkki, pensaskerttu ja harakka (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisiksi lajeiksi luetaan erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Selvitysalueen pesimälinnustoselvityksen tulokset on koottu taulukkoon 1.

Taulukko 1. Selvitysalueen pesimälinnusto kesällä 2023. Taulukossa käytetyt lyhenteet. Pesimisvarmuusindeksit: 1 = havaittu pesimäaikana, ei todennäköisesti pesi alueella, 2 = mahdollinen pesintä, 3 = todennäköinen pesintä, 4 = varma pesintä. NT = silmälläpidettävä laji.

Laji	**Tieteellinen nimi**	**Pesimisvarmuusindeksi**	**Suojeluluokitus**
Västäräkki	*Motacilla alba*	4	**NT**
Rautiainen	*Prunella modularis*	3	
Punarinta	*Erithacus rubecula*	3	
Räkättirastas	*Turdus pilaris*	4	
Punakylkirastas	*Turdus iliacus*	3	
Viitakerttunen	*Acrocepphalus dumetorum*	2	
Mustapääkerttu	*Sylvia atricapilla*	1	
Lehtokerttu	*Sylvia borin*	3	
Hernekerttu	*Sylvia curruca*	1	
Pensaskerttu	*Sylvia communis*	3	**NT**
Tiltaltti	*Phylloscopus collybita*	1	
Pajulintu	*Phylloscopus trochilus*	3	
Sinitiainen	*Parus caeruleus*	2	
Talitiainen	*Parus major*	3	
Harakka	*Pica pica*	1	**NT**
Varis	*Corvus corone cornix*	1	
Peippo	*Fringilla coelebs*	3	
Tikli	*Carduelis carduelis*	1	
Vihervarpunen	*Carduelis spinus*	1	
Keltasirkku	*Emberiza citrinella*	2	
Lajeja yhteensä	**20**	**20**	**3**

4.3 Liito-orava

Suomen luonnonsuojelulain 78 § toteuttaa Euroopan Unionin luontodirektiivin listan IV (a) kuuluvien lajien suojelua. Lain mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu Euroopan Unionin luontodirektiivin listaan IV (a). Kategorian lajit ovat tiukan suojelun piirissä. Tämän vuoksi liito-oravan esiintymisalueet tulee selvittää maankäytön suunnittelun yhteydessä. (Ympäristöministeriö 2017.)

Liito-oravakartoitus tehtiin jälkijätöksiin perustuvalla menetelmällä, joka on yleisesti käytössä selvitettäessä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (Sierla, Lammi, Mannila & Nironen 2004). Selvitysalueen kaikki habitaattiltaan liito-oravalle soveltuvat alueet tutkittiin systemaattisesti maastokäynnin yhteydessä 2.5.2023.

Liito-oravareviirien inventoinnissa tarkastetaan lajille sopivilla elinpiireillä sijaitsevat kolopuut sekä vanhat oravanpesät. Jälkijätöksiä etsitään lisäksi suojapuina toimivien vanhojen kuusien alta sekä ravintoalueilta lehtipuuvaltaisista metsänosista.

Kevään maastokartoituksessa selvitysalueelta ei löytynyt liito-oravalle sopivaa elinympäristöä eikä merkkejä lajin elinpiireistä alueella. Selvitysalueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse liito-oravan elinpiirejä.

Kuva 7. Selvitysalueella ei ollut liito-oravalle sopivaa elinympäristöä.

4.4 Lepakot

Lepakot ovat olleet rauhoitettuja Suomessa jo vuodesta 1923 lähtien. Nykyinen suojelu perustuu Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteeseen IV (a). Suomessa EU:n luontodirektiiviä toteuttaa luonnonsuojelulain 78 §, jonka nojalla luontodirektiivin liitteessä IV (a) määriteltyjen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Suomessa kaikki vakituisesti tavattavat lepakkolajit kuuluvat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin. Lisäksi lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain nojalla, minkä vuoksi niiden tahallinen pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen on kielletty (LSL 69 § ja 70 §).

Selvitysalueen lepakkokartoitus tehtiin reittikartoitusmenetelmällä. Tätä menetelmää käytettäessä selvitysalue inventoidaan vähintään kolme kertaa maastokauden aikana, etukäteen suunnitellun reitin mukaan. Reitin tulee kattaa mahdollisimman tarkasti lepakoiden käyttämät alueet kuten metsät, puistot ja rakennetut alueet.

Lisäksi reitin tulee kulkea alueen eri biotooppien halki lukuun ottamatta laajoja pelto- ja hakkuualueita sekä taimikoita. Reitti suunnitellaan kulkemaan esimerkiksi polkuja pitkin, jolloin kartoituksen toistettavuus on helpompaa jatkossa (Hagner–Wahlsten 2007.). Lepakkokartoitusreitti on havainnollistettu kartalla 9.

Lepakkokartoituksen maastokäynnit tehtiin kolmena iltana 9.8., 29.8. ja 5.9.2023. Kartoitusiltoina sääolot olivat ohjeistuksen mukaiset. Kartoitusohjeistuksen mukaan inventointi tulee tehdä vähintään +5 celsiusasteen lämpötilassa, jotta lepakoiden ravintoeläimet eli lentävät hyönteiset olisivat ilmassa. Sateisessa, tuulisessa ja viileässä säässä lepakot eivät ole aktiivisia. (Hagner-Wahlsten 2007, Sierla ym. 2004.)

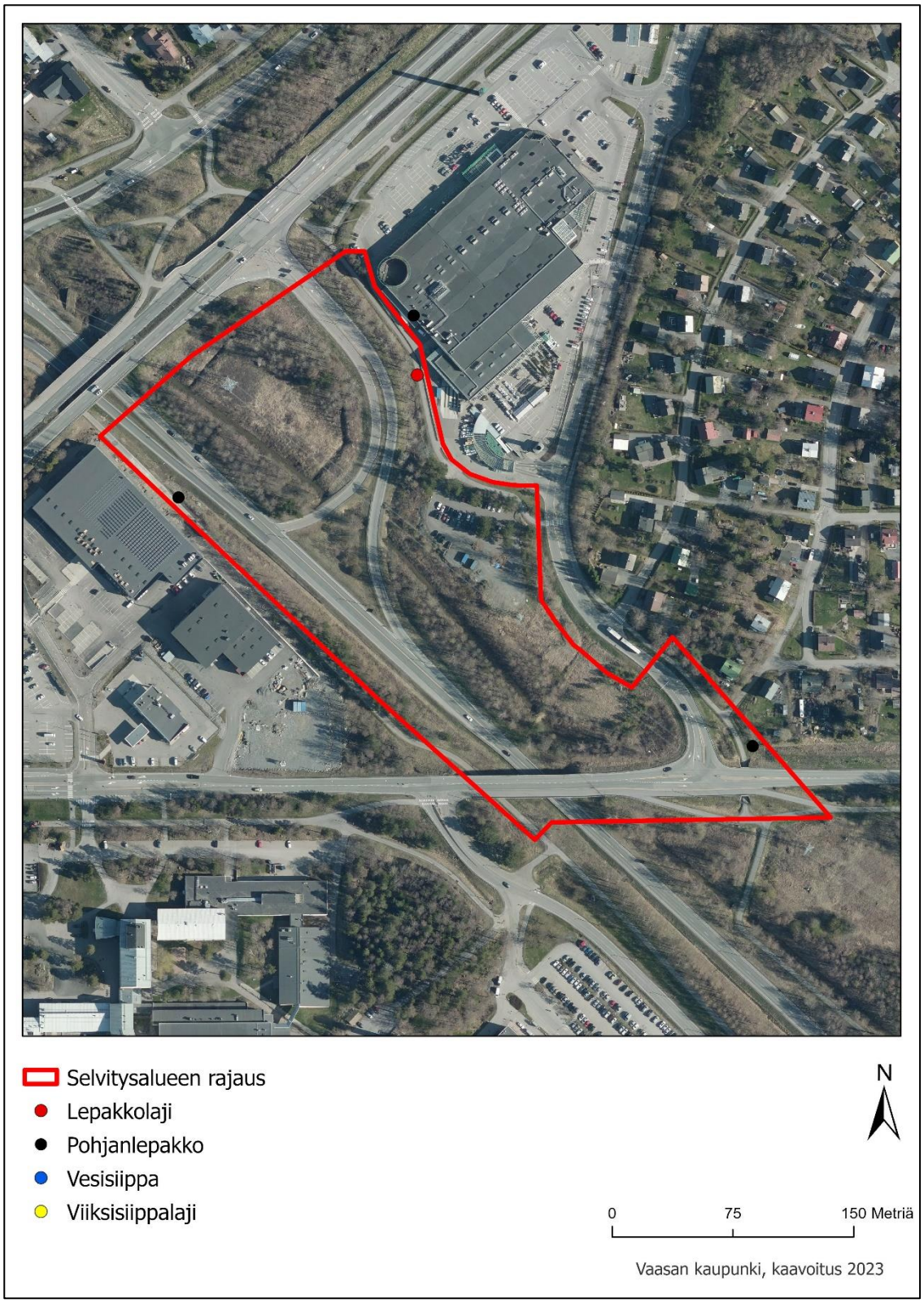
Selvitysalueen reittikartoituksissa havaittiin yhteensä kolme saalistelevaa pohjanlepakkoa ja yksi lajilleen määrittämätön lepakko. Havaintomäärää on pidettävä kohtalaisen vähäisenä. Alueen reittikartoituksissa tehdyt lepakkohavainnot on esitetty taulukossa 2. Havaintopaikat ovat esitetty kartalla 10.

Taulukko 2. Selvitysalueen lepakkokartoituksen tulokset.

PVM.	Pohjanlepakko	Viiksisiippalaji	Vesisiippa	Lepakkolaji	Yhteensä
9.8.2023	0	0	0	0	**0**
29.8.2023	3	0	0	0	**3**
5.9.2023	0	0	0	1	**1**
Yhteensä	**3**	**0**	**0**	**1**	**4**

Kartta 9. Lepakkokartoitusreitti.

Kartta 10. Selvitysalueen lepakkohavaintopaikat.

4.4 Viitasammakko

Viitasammakko (*Rana arvalis*) kuuluu EU:n luontodirektiivin listaan IV (a) kuten myös liito-orava ja lepakot. Kategorian lajit ovat tiukan suojelun piirissä. Tämän vuoksi viitasammakon esiintymisalueet tulee selvittää maankäytön suunnittelun yhteydessä.

Viitasammakko elää kosteissa elinympäristöissä, etenkin rehevillä rannoilla ja soilla. Paikkauskollisuus on viitasammakolle tyypillistä. Viitasammakko saattaa pysytellä muutamien neliömetrien laajuisella alueella koko kesän ja palata samalle alueella seuraavanakin kesänä. Viitasammakko talvehtii vesien pohjissa, niin makeassa kuin murtovedessäkin. (Sierla ym. 2004)

Viitasammakkokartoitus tehdään keväällä, lajin kerääntyessä kutupaikoille. Kutupaikkoina ovat useimmin lammet, järvenpohjukat tai meren lahdet. Kutupaikat kartoitetaan parhaiten kiertämällä vesistön rannat ja laskemalla ääntelevät koiraat. Viitasammakon ääni on pulputtava, tavallisen sammakon ääni on jatkuvaa hyrinää. (Sierla ym. 2004)

Viitasammakkokartoitus tehtiin kahdella käyntikerralla 2.5. ja 8.5.2023 illan hämärtyessä. Selvitysalueen läpi kulkevista ojista ei tehty havaintoja lajista.

Kuva 8. Selvitysalueen valtaojassa ei havaittu viitasammakkoa.

5 MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT TEKIJÄT

Selvitysalueelle laadittiin luontokartoitus maastokauden 2023 aikana. Alueelle tehtiin yhteensä 11 maastokäyntiä 2.5.–5.9.2023. Maastossa kartoitettiin alueen luontotyypit, pesimälinnusto sekä etsittiin liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Luontokartoituksen taustalla on maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka 9 § velvoittaa tekemään riittävät selvitykset ennen maankäytön suunnittelua. Maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi EU:n luontodirektiivi (1992/43/ETY), lintudirektiivi (2009/147/EC) sekä luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilaki ohjaavat luontoselvityksen laadintaa.

Maastokartoitusten perusteella voidaan esittää seuraavat huomiot alueen luonnonoloista:

- Alueen luontoinventoinnissa ei löydetty luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä tai muita arvokkaita elinympäristöjä.
- Selvitysalueella ei havaittu lintudirektiivin liitteen I (79/409/ETY) lajeja.
- Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajeista alueella havaittiin kolme silmälläpidettäväksi (NT) määriteltyä lintulajia västäräkki, pensaskerttu ja harakka.
- Selvitysalueelta ei löytynyt tiukasti suojellun liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.
- Reittikartoituksessa havaittiin yhteensä neljä lepakkoa. Kartoituksen tulosten perusteella arvioidaan, että alueella ei ole lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja (LSL 78 §) eikä lepakoille tärkeitä yli kymmenen yksilön ruokailualueita.
- Selvitysalueella ei esiinny muita Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV (a) nisäkäs- ja matelijalajeja eikä sammakkoeläimiä (viitasammakko).

Yhdystien–Sepänkyläntien liikennealueen luonnonolot inventoitiin asemakaavoituksen pohjatiedoksi. Luontokartoituksen tietoja voidaan hyödyntää jatkossa asemakaavan luontovaikutusten arvioinnissa sekä asemakaavan toteutumisen jälkeen tehtävässä seurannassa.

6 LÄHTEET

Hagner–Wahlsten, N. 2007. Lepakot ja maankäytön suunnittelu. Koulutustilaisuus Vaasassa 8.5.2007.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002. Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste. Oulu 2004.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus–Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. - Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Rautio, L., M. & Ilvessalo, H. (toim.) 1998. Ympäristön tila Länsi-Suomessa. Länsi-Suomen ympäristökeskus, Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto. Jyväskylä 1998.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. Helsinki 2004.

www.syke.fi/avoindata

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Edita 2003.

Vaasan kaupunki 2020. Metsäsuunnitelma 2020–2030, kuviotiedot. Vaasan kaupunki, viheralueyksikkö 2020.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan viheraluejärjestelmä 2030–Vasas grönområdesstruktur 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Helsinki. 567 s.

Ympäristöministeriö 2017. Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Ohje YM Dnro YM/1/501/2017. Ympäristöministeriö 6.2.2017.

.

7 LIITTEET

Liite 1. *Luontokohteiden arvottamisessa erotettavat arvoluokat 1–4 ja niihin kuuluvat kohteet (Mäkelä & Salo 2021.). Taulukon ulkopuolelle jää tavanomainen luonto.*

Luokka / Kohteet	1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet	2 Erityisen tärkeät kohteet	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat	• Suojelualueet • Natura 2000 -alueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät • Vesilain suojellut luontotyypit • Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat • LSL:n erityisesti suojeltavien lajien, luontodirektiivin liitteen II lajien ja lintudirektiivin liitteen I lajien rajatut esiintymät	• Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet[1] • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet[2] • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet[3]	• Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet[2]	• Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat		• Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet[1]	• Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Maakuntien vastuulajien merkittävät esiintymät	
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat	• Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit • Luonnonmuistomerkit • LSL 39 § mukaiset rauhoitettujen lintujen merkityt pesäpuut tai suurten petolintujen pesäpuut	• LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät • Luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien merkittävät esiintymät • Lepakoille tärkeät saalistusalueet[4]	• Paikallisesti arvokkaat luontokohteet[1] • Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät • Uhanalaisten lajien muut esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeät kohteet[3] • Luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien muut esiintymät	• Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät[5] • Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät[5] • Metsäkanalintujen soidinpaikat • Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja • Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt • Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

[1] ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet
[2] erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien (NT) luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet
[3] pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisalueet
[4] EUROBATS-sopimus
[5] paikallisesti tärkeät